

Lehoczki Károly
HIPERMARKET

Lehoczki Károly
HIPERMARKET

2002

Szerzői kiadás
Minden jog fenntartva

A borítót tervezte és az illusztrációkat készítette
Damó István

ISBN 963 440 910 5

© Lehoczki Károly

LEHOCZKI KÁROLY

HIPERMARKET

Unt időben tévelyeg a férfi,
s hogy gyötrő magányát enyhítse
némi ékkel, volt örömök cserepein
dédelgeti délceg magát,
mit ábrándos szem idéz fel,
és egy letűnt, tündöklő világot,
melyet perelt, de feszülő izommal
felhők között úszó bérceire hágott,
ám ösvényt tévesztve,
vagy az örök romlás jegyében
elvesztett, s most akárki kérdi
hová, miért botol,
legyint csak, s reszkető vállal
a földig leomol, hogy a göröngyöt
szemének tört fényébe vonva
utószor vigadjon a romokban.

Átkutatja kopott otthonát,
szertehányja, mint rabló, a holmit,
rejtett zugokban matat hiába.
Végignyálaz kazalnyi cédulát,
sárgult lapok között fellelni azt az egyet,

hová egy búvszót jegyzett fel:
BOLDOGSÁG,
csak hogy megfakultak a betűk,
mind ami je volt szakadt, törött,
visszajára fordult,
a diribdarab nem leli helyét,
egyik böki a másikat,
csikorognak idegen élek,
mi régen egybe tartozott most
törvény, hogy kicsorbult.
Az öröm kevés, a fájdalom temérdek,
s a férfi, vágyva az éteri harmóniát,
méla borúval céltalan megindul.

Bolyong, noszogatja agyát,
vajon mit tehetne,
hogymint harangszós vasárnap délelőtt
üdén, ifjon hancúrozzon a lelke?
Kit, vagy mit kellene mohón
birtokába venni, milyen csatákban
legyűzni másokat,
miféle szenvedély nyújthatna

annyi élvezet, miféle szer
a testben szétomolva
oly ringató látomásokat?
Mi érne fel a volttal, a gőgös,
fitogtató jelen mely szilánkja
méltó, hogy szívébe vonva
újra felizzon hűvösen közömbös
férfiúi melle?
Kinek birtoka, annak barátja!
- s egy öröktől álnok hang csúful ráveszi,
hogyan a hamis szót
- percig sem híve benne -
vágtyól zaklatott léptekkel
vakmerőn kövesse.

A múltal majd ő szembezáll,
vitézül legyűri bármi áron,
örökké tarthat a gyönyör,
közös fedél alatt tanyázhat
puszta érzék, rejtélyes álom.
Már látja magát győztesen,
amint ellenlábasa a nemlét

rettegett bárdját lábához veti,
s ha mégsem, hát mit lekaszál
ő valahol naponta megveszi,
kicsalja, vagy elorozza,
de birtokát nem engedi.
Zsebre gyömöszölve a hasztalan múltat,
melyet nemrég még úgy kívánt,
felszegi fejét és egy csordányi
tömeghez csapódva tülekszik
a nem túl távolban káprázó
reklámfények iránt.
Zsebében szorongva markolász,
nincs nála semmi érték,
hogy övé legyen ez új világ
busásan fizetni kell,
de lám, az ócska törmelék között
mintha szokatlant fedezne fel,
ököllel törli homlokát,
szinte felperzseli a láz,
markában aranyló bankkártya simul,
erő, és mindenre mérték.

Zajgó folyamként dől a nép,
egymásnak vígan átkiáltoz,
harsányan, mint víz hull a kőre,
spriccel, verődik szerteszt,
majd bős, dördülő ár ragadja,
semmi sem tarthatja féken,
vágat, tolong, alábukik,
alattomból tör felszínre újra,
hogy vélt céljához elérjen
örvénylő vészben önmagát,
gyöngé társát továbbcsodorva.
A férfi felvéve ritmusát
e szilaj, öntörvényű táncnak
megsejti, tudja, hogy ott elöl
valami roppant kiterjedésű tér
magába issza e tengernyi vágyat.
Nincs oly szükség, óhaj, szeszély,
mit bűvös hatalma meg nem old,
ám tunya, mafla, élhettelen
örökös ninccsel meglakol.

Gigászi kapu tárva-nyitva,
irdatlan, bélpoklos épület
eleven húsrá éhesen,
mint öldöklő növény
pazar pompáját kibontja.
Fényárban lobogók, plakátok,
önhitt reklámok tündöklenek,
a nép őrzöng, hisztériázik,
egyszerre mind belül szeretne lenni,
mert rátört félelmetes kórja
a csömör, s utolsó gyógyszere
az újabbra új gyönyör,
mindig csak halmozni, szerezni, venni.
A homlokzat fölött
neonmáglyában izzik a szó
HIPERMARKET.
Akit a belső hév eddig
nem gyújtott olthatatlan lángra,
míg betódul, a vörösen tátongó
telhetetlen száj megbabonázza
s pokoli tűzbe hajítja, mit
korábban érzett, remélt, vagy tett.

Odabenn a kedélyek, mint
öbölbe simuló folyó
lecsendesülnek. Hűvös,
jégtiszta márvány parancsoló fegyelme
költözik a rebbenő,
megilletődött szemekbe.
Varázs, hogy ím, a kiválasztott,
aki idebenn jár
különleges lény, s bármily
porszem is ez áruszentélyhez képest
mégsem beengedésre vár,
a véletlen, az öröktől forgandó
szerencse nem ura, sem
a sors asszonyosan szeszélyes
kénye-kedve. Jogában áll
belakni amiért megküzdött
s a fizetett árat - az üzlet az üzlet -
százszorosan visszakapni.
Hát mint gazdája erdőnek,
folyónak, égnek, dőlyfös nagyúr,
kin elkuncog a kozmikus természet

lassacskán nekibátorodva,
belül még szeppenten, de kívül már kevélyen
beletúr a végestelen vagyomba.

Jár-kel, szemrevételezi ez
ámulatba ejtő birodalmat.
Megtapint, kifürkész, belekóstol,
kedvét leli, és mint fényes,
előkelő hatalmak
kegyes derűre fakad a földöntúli jótól.
Üzletek, bárók, játéktermek,
bankok, mozik, szalonok,
szolgáltatók, az összes emberi álom
egymásra tornyosodik,
amit az elme valaha kitalált,
hogyan pénzt még pénzebb pénzre beváltson.
Az egyik szintről, aki betelt,
mozgólépcsőn siklik további szintre,
s a szinteknek tán vége sincs,
úgy hírlik legfölül sebeslift röpít
turistákat borsos áron a mennyekbe.
Bódító színek, zene, zshivaj,

és aki nemrég pusztá szükséglete szerint
tengődött rabként odakint
habzsolhat, míg pénze kitart.
Nem tovább.
Ha csóró, hamar kiderül
és e tökéletes gépezet
magából minden elkoptatott alkatrészt kivet.

Odabenn, végre odabenn!
Lángoló tekintetét a férfi,
mint aki vad dorbézolásra, tobzódásra készül
és mások lomha békéjét nem érti,
körbevillantja. Feszít, dülled a melle,
ifjúkori felajzott szerelem
az imádott nőt birtokolni úgy
sohasem vágyott, ahogy ő
az elvesztett s most köré hatalmasodni
látszó boldogságot.
Akinek semmije, megverekszik vitézül,
hát mint éhes, koplaltatott vadállat
ha prédáját lesi, pásztázza
a mérhetetlen vagyont,

a hivalkodó, cicomás termeket,
az árut, amit a mindenható ipar millió
rafinált szerkezete ont,
s az örökké vesztes sóvár képzelet
űz, mert hiszi, egyszer rátalálhat
az időtlen örmre, elejtheti,
megenyhül szívének gyötrő kínja,
az eltékozolt múlt többé nem sajog,
s ha mégis, majd jókedvvel kibírja.

A csarnokban parádés síktükör falon
- látszat és valóság kéz a kézben -
kettőzött hömpölygő sokadalom.
A szorítás sohasem olvad össze egészen,
hiába kecsegtet, az átokvert mezsgye
nem járható át,
közös ügyük a holt, a semmi,
ami nem létezett még soha,
vagy volt, de örökre megszűnt lenni.
A férfi végigméri magát,
tűnődik, mennyire megváltozott az arca,
a laza húsokat hárttyás maszk fedi,

s bár foszlanának szívesen,
a kényszer összetartja. Mi méltóság volt,
béke, erő, most elszántság,
titokban félelem, mert nincs akarat,
mit tisztelne az idő, délceg ifjúi képe
éjben vágató buszok ablakán,
míg ő kiszállt, börrögve továbbhaladt
és azóta új éjszakák új arcai lebzselnek
sejtelmes, család üvegek előtt,
hogy míg gazdájuk szorongva elfordul
a kristályok megint másoknak felpompázzanak.
Ruhája és cipője méltatlanul silány,
félő, hogy e nemes környezet felszínre veti
s ahogy a sebtében aratott gabonát szelelik,
világgá fújja a túl könnyű anyagot.
Küllemétől szenvedhet a belső,
ezért, hogy további esélyét ne rontsa
a divatáru üzletbe fordul,
holott a göncöt örök életében unta.

Puhán lépdél a polcok közötti csöndben,
zavarba ejti a néma elegancia.

Sejtelmes illat leng, minden szövetet
mélyen átítat, urak és hölgyek
a ruhák kelméjét tapintva járnak,
arcukon kimért, műértő áhítat.
Kabátok, öltönyök, kosztümök,
nadrágok, szoknyák, ingek, pulóverek között
téblából ábrándos tekintetük,
s mindannyit felöltik hiú képzeletükben.
Odébb dézsányi kosarakban vizsla
asszonyok kotornak pólót, bugyit, harisnyát,
akciós pultok, fogasok mentén kerengnek,
egymás zsákmányát sandítva mérik,
majd színes rongyokkal jócskán fölpackolva
a pénztárat boldogan megrohamozzák.
Óvatos mozdulattal érinti a férfi,
mit puritán ízlése szépnek elfogad.
Komor arccal elnyűtt öltözékét
ismételt gonddal ítéli, itt-ott elidőz,
magára képzele az újat, s bár hízelgő a kép,
egykedvűn hessenti el,
tekintete szomjúhozva kutatja a múltat,
amikor egy falusi boltban csíkos pamut ingét

vette, majd hazafelé hajtva a kocsiban
hűséges barátja dudorászott mellette.
Nadrágja mostanra agyongyötört ajándék
kedvesétől egy már hihetetlen távolinak tűnő
születésnapra, s a pulóver, ó, a pulóver
akárhogy is, de egyben, aki kötötte porlad,
bölc, víg kedélyű nagyanyja.
Mily nehéz is elvenni sokszor,
mit más oly könnyen elragad,
de a vágy, hogy boldog légy, szabad,
nem menekülhet a gonosztól,
csak futhat, míg végzete el nem éri,
s az üzletből, mint rajtakapott tolvaj
hanyatt-homlok kimenekül a férfi.

Lába viszi, mintha nem is sajátja,
halántékán dobol a vér,
a tüdő versenyt zihál a szívvel,
s a látvány fakó ízekre foszlik,
mire a szemből az észlelt való
a zaklatott tudatba ér.
Agyát hajcsárként szorítaná a rendre,

de hitvány ösztöke a kényszer,
a muszájból végzett munka balszerencse,
hasztalan a dolgos törekvés,
marad monoton robot, ha
nem csillog rajta önnön cél, az ékszer.
Időbe telik, mire felfogja, hol is jár.
Útját bálákba rakott csomagok keresztezik,
leárazott fénymásolópapír. Mennyezetig érő
konzolon írószerek; filctoll, ceruza, radír,
irattartó, naptár, füzet, csupa kedves vicik-vacak
annak, akinek léte a betűvetés,
tollán öntudatra ébred a szó, íté,
de fordultával se bánja, hogy amit lejegyzett
másíthatatlan marad.
Ahogy az árut szemléli, ráébred, kívánja.
Nem darabonként, a kiválasztott egyet,
sóváran az összeset egyszerre
olvasztaná magába, hogy ne pusztá
birtoka legyen, de testének meghitt része,
melyet már régen nem a szükség,
a szenvedély szabályoz, mint túlsúlyost,
aki bár szívesen lefogy, mégis falánk,

és gyöngeségét öröklött hajlamára fogja.
Eszébe ötlik a bankkártya. Próbára kellene tenni.
Talán némi apróságért, ha balul sülne el
sem kényszerül túl nagy szégyennel fizetni.
Egy csinoska tollat bevásárlókosarába ejtve
- fogalma sincs a kosarat mikor markolta fel -
a pénztárhoz lép s feszülten belehalász a zsebbe.
Felhőből kibúvó nyári napfény meleg, sárga sugarát
szórja a kártya, elhalványul a neonok
irigyen hunyorgó művi kéke,
a pénztáros derűs, suhint a lézer,
egy szemvillanás, s az előbbi fényár fátyolos
törése jelzi, a toll elkelt, egyedül övé.
Kényének mindössze halvány homály az ára?
Hanyagul zsebébe kanyarintva a tollat
keresztülcsörtet a zsúfolt csarnokon.
Hohó! No lássuk csak! Híradástechnika, -
ez igazi férfinak való!
A kártyát kivont fegyverként szorítja ökle.

Nagydarab házi mozi előtt csoportosul a kíváncsi
férfinép, és őt, a velejéig férfit, mint a mágnes

vonzza az elektrotechnika.
(Megeshet, hogy idővel rokoni szálakat teremtő
fölös szilíciumot fedeznek fel e nemben
a kútász biológusok.)
A báméskodókhoz oldalaz, elbűvöli az élettelen
kristály hazudta kép, a térhatású hang, ahogy
maga kellelőn, ha kell – ha nem, zajong
és a természetestől is rafináltabban körbedong.
Felméri, ettől az ormótlan ládától otthon
megtellene a nagyobbik szoba,
mégis hiszi, hogy szeretné, ha estéknént
a kerek világra nyílna színpompás,
száz centis ablaka s ő egyéb dolgát félretéve
figyelné planétánk pokoli bugyra mint rotyog,
vagy a közönytől üveges szemet
mákonyként bódító sorozatfilmeket.
A kártya megnedvesedik a szoruló ökölben.
Busás kis összeg a szerkezet ára.
A többség csak bambul, ismerkedik az újjal,
nemigen látni itt komoly vevőt.
Feledett emlékek peregnek mélyen ülő

szeme előtt. Fekete falusi éjjelen
röstelkedésükkel dacolva botorkálnak
anyjával kéz a kézben a távoli szomszédhoz,
odabenn befűjt, párás emberi melegben szorong
a környék, a híreket fojtott hangon beszélnek,
morzsolt főtt kukoricát majszolnak marokból,
az öreg gazda Kossuthot szív s a modern idők
titokzatos csodája, kékes delejjel villog a tévé.
Megerszépül az elmúlt szükség, mint
letűnt korok nyomasztó önkénye, és a
csúcstechnológiával keserédes vággyá elegyül.
A készüléket, úgy dönt, megveszi, csak előbb
körbenéz, kiszemelt zsákmányát tetézheti-e?
Lám, ott az a parabola antenna, mely
a lenti rab világból az éterben szárnyaló
műholdnak egyszemű Küklópszként feszül
ráadásként is megteszi, és szóba jöhet egy
videomagnetofon, letárolni legjavát a képnek
s nyámmogva visszakérődni később a duplán virtuális
látvány-rágógumi mágnesszalagon.
Az a helyre kis rádió CD-vel kombinálva
duruzsolhatna napestig, mint valaha vezetékes őse,

mely recsegve, ropogva, a vert falú szobába a szót
mégiscsak helybe hozta, zsibbadtan
kuksolták körül, fülükhöz ért a vászon,
messzi földrészeket jártak be a magányos,
bűbájba burkolt éjszakákon. Hol hányódik,
nem tudja ő se, de nyomot hagyott mélyen, legbelül,
s a férfi arca, mint országos esőben
fellegárnyéktól a föld, elkomorodik.
Téblából még, majd a pénztárhoz fordul,
vételi szándékát feltűnést kerülve
közli bizalmasan, megadja címét, ahová az árú
házhoz szállítható, a kártya felsugároz, de csak mint
felhőrésben hunyorgó nap, azután megint ború.
Az üzletből kurtán kilép, gondolataiban elmerül.
A mozgólépcsőhöz tart kimérten, pontosan.

Szerezni kéj, a birtoklás gyötrelem.
Előretörve áztat bizarr remény,
rettegés marad belőle győzve,
hogy mi vérrel lett tiéd
holnap ne mások koncává legyen.
Hangtalan suhan a lépcsőn, vele tömött

hallgató tömegek váltanak szintet,
sodródó uszadék, akárhol érjen partot
magához hasonló lim-lomra lel,
hányódik főveny és ár között,
mi úgy tűnhet kívülről gigászi küzdelem,
fájdalmas talajtalanság csak, s míg
itt is-ott is keresi helyét, jól tudja,
mindentől, mindenkitől idegen.
Ki üres kézzel, ki nyakig felpakolva
vándorol szintről szintre, boltról boltra,
tekintetén őszi hajnalok hűvös, bizonytalan
homálya leng, késői felismerése, hogy
semmi új se kívül, se benn, dúskáljon bár,
vagyona mégis illékonyan kevéske.

Odafönn andalító slágerek ringatják
a tétova léptet s a réveteg, támasz nélküli pillantást.
A dallamra görkorcsolyán, napi tizenkét órá,
profit koreografálta kűrben fiatal egyenruhások
flegma szlalommal siklanak.
A személyzet s a biztonsági őrök.
Mint dúsgazdag palota, oly előkelő a színezett

üvegfal, a krómnikkel korlát, a márványpadozat.
A férfi meg-megáll, a kihívón csillogó kirakatokba
bekukkant, mereng, majd továbbsétál,
mintha ez újvilági pompa volna az egyetlen,
amiért betért, és ennyit itt időzött.
Az edény és porcelán részleg előtt hosszabban elálldogál.
Vajon az acélos fényű serpenyő, vagy a szolid,
áttetsző jénai, mi csapongó figyelmét magára vonta?
Talán a mesefigurás poharakban gyönyörködik?
Esetleg megragadták az értékes kristálykészletek?
Nem, ez utóbbi alig valószínű,
sokszor a pezsgőt is vizespohárból issza
és pajkos mosolyt fakasztanak ajkán a polgári,
ólmozott üveggel zsúfolt vitrinek.
A lehetővékony, csipkézett porcelán tányérok is
lehetnek oka, nem úgy, mint a szanaszét biggyesztett
ízléstelen nippek. Ki tudja, min révedez. Megeshet,
gondolatban abból a pöttyös bögréből szürcsöl tejet,
melyet első, legigazabb szerelmétől kapott
és második szerelme mulyán összetörte.
Vagy a kávécsészét babrálja öt-hat évesen,
amelyikből Cicciket, kedvenc csirkéjét itatta?

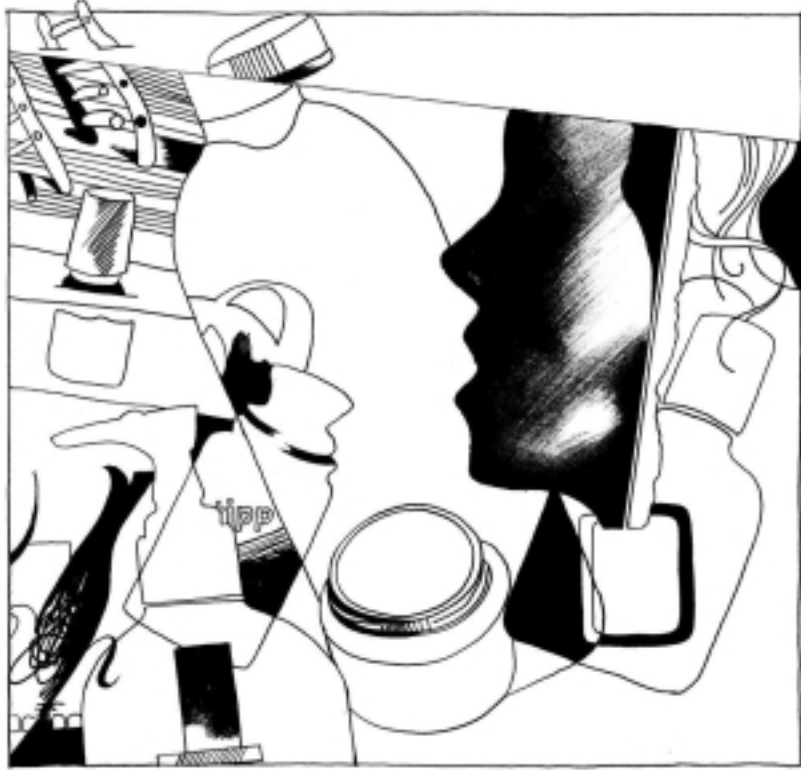
Óriás az emlékek hatalma, ami elmúlt, sem múlt el
mindörökre, új csodákat megcsodálva
hullt gyönyör gyulladhat lángra.

Hullt gyönyör. Fonnyadt, lepörgött szerelmek
avarja, hajlékony bájok elridegült ropogása.
Harasztá lett üde asszonyi kellem,
tenyerek, csókok, lázas, vakító élvezet,
gyöngéd ölelés tompult érzékekbe zárva.
A ború óráiban sorra mormolja
a panaszos emlékezet a csokor
felejthetetlen nevet s a gémberedett
tagokban újra áramlik, buzog a meleg,
mint zeniten szikrázó napok hője perzsel
máglyába hordott őszi, füstölgő-izzó levelekben.

Az illatszerbolt üvegtábláiban
citri lány mustrálja magát.
Aranyló haja csigákban omlik
s a napbarna plüss bőr a hanyagul gombolt
blúz alatt ráfeszül karcsú nyakára,
tömött kebleire. Mily megkapó szemének

okos-zöld ragyogása, arcélének kecses íve!
A természet nem használ rúzszt, lakkot, krémeket,
a harmónia a sejtekben szunnyadva lapul,
belülről csillantva fel az elmét, a varázsos
küllemet, mit semmilyen rafinált kence nem pótol,
e tökélynek nincsen földi mása,
hiába suvickolja kopottas anyagát akiben
vad indulat dúl, inkább markol mint simít,
s csak ért, ha ért, nem sejdít a szóból.
Vajon megtestesült angyali lényével
ő maga elégedett? Miféle kétely gyötri,
vagy hajtja üres divathóbort, hogy benyit,
és ragacsos tusok közt válogat?
Miféle korbács űzi a félszeg,
nevük sem ismert vágyakat?

A fordulóban a flegmábbja is hitetlenkedve torpan.
A közlekedő kellős közepén egy
behemót földgömb északi pólusával
a mennyezetig fölér, rajta furfangos ajtó,
az Atlanti óceánra nyíló Angola.
Lámpafüzér szélességi körök között

skarlát felirat: „Gea Utazási Iroda”.

Bizarr gegje addig bizsergeti a kíváncsiságot,
míg az is felkapaszkodik a karcsú csigalépcsőn,
akit legfeljebb a szomszéd város látványossága izgat
és vidéki hétvégi telkénél különbet
eddig soha sehol se látott.

Az efféle figura persze ritka,
pökhendi nagyzás igazgat, a tehetősnek
óceán, őserdő, síparadicsom dukál,
baklövés mutatkoznia póri,
luxus nélküli üdülőhelyen,
vagy ha mégis, fizetett extra legyen,
újabbán fél napra ganéba merülni módi.
Gyalogszputnyikként kerüli körbe a férfi otthonát,
e megejtő gömböt, s mint minden térkép előtt,
epedve a tájba képzele magát, moco-rog,
buzog a kedve, csapot-papot otthagya útra kelne,
mint ifjú korában útra kelt, mert vonzotta a távol,
megannyi élményre, kultúrára lelt,
kapott és nyújtott át azoknak önmagából,
de egyszer csak érezte, elég, betelt,
a háznak sem kell ismerni összes szegletét,

hogy tisztában légy, miféle népek lakják,
a túl sok mindenből lim-lom, kacat,
halmozni anélkül, hogy magadban helyére raknád
élményt sem szabad, lelke végül bölcs önmérsékletre lelt,
tudja, ember az emberhez igen hasonló,
kápráztassák bár grönlandi gleccserek,
karibi ritmus, inka romok,
végül mégiscsak alkotnia kell,
s ha együtt a szent munkához szükséges ismeret,
hát dologra fel, vagy léte félkész építmény marad,
elemek átjárta, részvétet keltő torzó.
Egy darabig méregeti még Huambót,
a vaskos rézkilincset,
majd mint pályáról szakadt kométa
az iroda vonzásköréből kitör,
tudja, másutt az ő világa,
addig bolyong, míg meg nem találja
és el nem cseréli valamire szívében a nincset.

Kirakatból csábítják fényűző ékszerek,
rájuk se hederít, szaporítja a lépést,
többekkel oldalvást összeütközik,

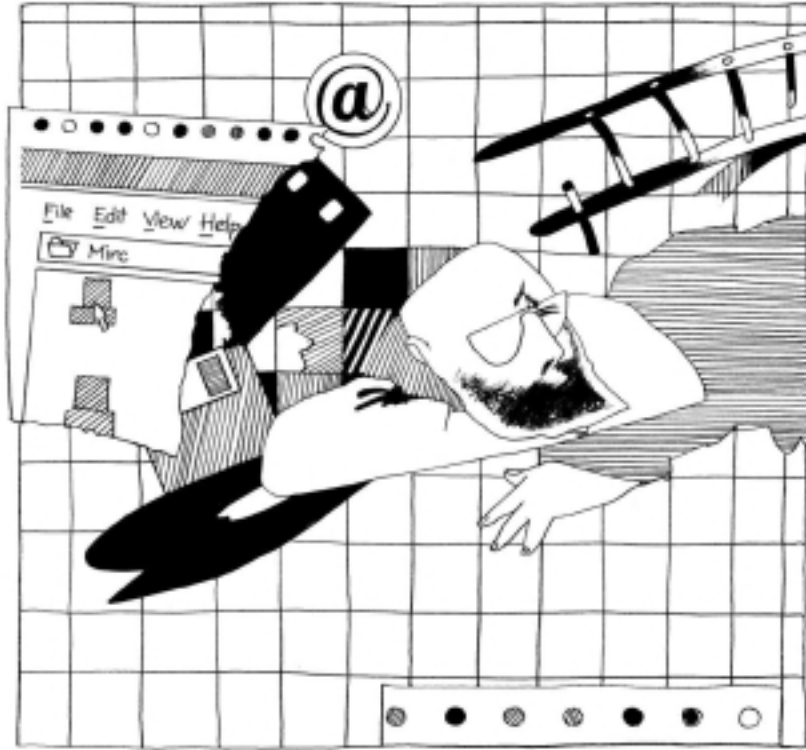
bocsánat, mormogja, látóterében csapok, kádak,
burkolóanyagok villannak el,
legyen azé, aki családi házát
emlékműként építgeti magának,
lohol a lépcsőhöz, otromba szerkezet,
ő belülről szárnyal, titokzatos erő
delejes vonzással emeli fel,
ott lomha bútorok, a fenébe is,
mit számít holmi kárpit, kovácsolt vagy
faragott váz, pác, lakk, politúr,
volt, hogy egy hat négyzetméteres
odúban nyikorgó vaságyon kacagott, míg
karcsú asszonyon feszült, akár a húr,
mily édes álom esne most is ott,
hát tovább, tovább, festékek, hígítók, vegyszerek,
orrába mar egy vidéki hol volt–hol nem volt
háztartási bolt fanyar illata, ahol még
könyvet is árultak, és a savas-aromás
telített levegőben falta a betűt,
majd budai föld helyett gipszet vitt haza.
Hajrá, előre! Csörgő- és karórák. Ugyan kit érdekel!

Ifjúság múltán, vénség előtt közömbös idegen
az idő, a nap egyhangún hullik el, számok,
mutatók pörögnek monoton körbe anélkül,
hogyan valaha is megunnák, s igyekezetük oly hiábavaló,
mint az óceánt cseppekre osztani fel.
Rohan, csörtet a férfi, emberré lett vadállat.
Társakra éhes? Baráti szóra? Sziporka kandi értelemre?
Messze szakadt szívekhez szólna?
Bebújna véres testmelegbe?
A tárgyak rideg sorfalat állnak, fényük, ha csillan,
meg se rebben. Szilajabb tobzódást találna
pupillát tágító élvezetben?
Vagy ha reflektorként kigyúlna és vakítón
tündökölné egy elme, felé fordulna hunyorgón
kétségek közt hányódó figyelme?
Mint varázsütésre terem előtte a gondolkodó anyag.
Kit Isten saját képére alkotott újra rakja
rontott istenét. Minden mássá lesz, majd újra más,
míg végül kiválik önnön maga.
Felvillanyozott szilícium agyak álmodják egybe
a világ élő és halott felét.

Üdvözlégy neked computer!
Dicsértessék a számítástechnika!

Az ódon, vén világ itt sarkából kifordul,
mi érték volt amott, meglehet, lyukas bitet sem ér.
Amire az elme azelőtt csak hiún sóvároghatott,
feneketlen tudás, csalhatatlan emlékezet, vágtazó gondolat,
egy parányi processzor rejtelmes igent ígér,
és táskányi dobozból orvosolni látszik
a lelket meggyötrő idült hiányokat.
Krónikus beteg a posványt elixírként megissza,
így hisszük mind, hogy a lény mindenható
és a világmindenségben csellengő
legfelsőbb hatalom tér benne vissza,
s mit magunkban, egymásban ezredévek óta sem lelünk
ő foszforos fölényes tekintetével
egyszerre élvezet, barátot, szerelmet,
időtlen üdvösséget nyújthat nekünk.
A férfit gyerekes mámor tölti el,
mint mikor régen szánkózni indult, oly elragadtatott,
tűzelő arcába kavart a fagyos szél
s a világ körülötte egyetlen röpítő lejtővé változott.

Reszketve ülne le máris, lám,
kucorognak a pultok előtt sokan,
titokzatos adatállományokat fürkészne,
hallgatna zajos gépi zenét, bambulna
számból varázsolt képeket, és a tündéri hálón,
ahol a csupasz jel géptől gépig korlátra fűtyülve suhan,
majd ravasz programok a kódot
a messzeségben látványra visszacserelik
összelelkezne magányos, őt kutató szívekkel,
előrvendezni, hogy végre megtalálta
és most már soha de soha nem adja fel
a teljességet, hogy mint a testvérét,
úgy szereti távoli, idegen őket,
bármire hozzáfér, bárhová eljut, beteljesült a vágya
és megmarad örökre önfeléd boldogan.
Percet se vár, mérlegelni nincs mit,
döntés soha egyszerűbb, a létező
legkorszerűbb szerkezetet kéri,
ha utolsó fillére rámegy is megéri,
bekapcsolatja és azonnali helyben követel
megváltást a digitalizált mennyeekben.
Mint Keleten fogyó Hold, halványodik a kártya,

sejtelmes világa képernyőt vigyázó
merev tekintetekre loccsan, de mintha
minden szemet lefedtek volna éji korommal
önnön visszugarának sehol sem jut nyomára és
rettentő idők előérzetével egyhangún
tűnik el a férfi mélységes zsebében.
Szerzeményét a szakember gyakorlott mozdulattal telepíti
s a csarnok feltöltött elektromágneses tere
legifjabb gyermekét, mint érkező hajót szelíd öböl,
misztikus öleléssel fogadja be.
A férfi, ahogy körötte százak aprótól éltesig fejüket
sugárnyaládba mártják, a készülék rikító képcsövére dől,
adatbázisokat nyit meg, szöveges állományokat,
talányos grafika tudást szomjúhozó lelkéig vetül,
olyat is föllel, amit nem is keres, londoni
menetrendet, japán tőzsdei árapokat,
múlt századi gőzhajók tervrajzait,
sakkjátszmát millió számra, arabul újságot,
s hogy hányan haltak meg AIDS-ben a fertőzöttek közül.
Belefárad a cél nélküli kutatásba.
A szülői ház poros padlásán kölyökként
nem fáradt bele. Naphosszat kutázkodott

kopott faládák mélyén, beleolvasott az ősök
sárgult leveleibe, a cserepek közt betörő napfény
por járta sugarában titokzatos, elfeledett
tárgyak között kotorászott, felült a
kukoricamorzsolóra, s mint zabolátlan csikó,
vágatott reggeltől estig az óra.
Hogy, hogy nem eszébe szökken többszöri
megejtő utazása a Kárpátok eldugott ékszer falujába.
A világtérképre kattint, beírja a nevet,
a Kárpátok fagy verte útjai girbe-gurba vonalakként
azonmód felfénylenek, középen légyiszok,
aprócska pont a falu. Ennyi.
Kép, adatok, leírás róla semmi.
A párás reggel hűvös-harmatos szaga, tehenek, kecskék,
szedret gyűjtögető alkalmi árusok,
a kaszálók süveges-kúpos kazlai,
faházak, tömzsi kémények egyenes füstje,
mindezt a programból kifelejtették
s a férfi lucskos tenyerébe döntve állát
tétován a játékok menüpontra vált át.
Lelkünknek mámoros tükre, játék!
Benned az igazság, nem a borban.

Maszatos pajtások nyirkos, folyószagú homokban,
kardcsaták, bújócska, grundfoci,
fenyő alatt lapuló ajándék,
könnyet fakasztó indulatok,
társához dobbanó gyermeki szív
merre rejtőztök e kifürkészhetetlen dobozban?
Megelevenedtek, ha ikonon kattánót
egérgomb parancsszava hív?
Kit mogorva magány unalma emészt
most birkatürelmű cimborára lel.
A férfi találomra a Gomoku
egzotikus hangzású logikai játékot indítja el.
Felnevet. Hiszen ez Amóba!
Órán, pad alatt játszották az általános iskolában
és bajnok volt benne verhetetlen,
hát huncutul feszül neki, kipakol ötöt és
győz, majd újra s újra győz rajongott gépe ellen.
Valahogy túlságosan mulya e készülék,
folyton ugyanott hibázik és juszt sem tanul belőle.
Vajon a program igénytelen, silány, vagy a szükséges
intelligencia hibádzik, a kombinatív készség
és a tranzisztor milliárdnak illene szaporodnia?

Egy-kettő továbblovagol a kurzorral,
dörgő motort megülve vágtazik, robog.
Halihó, csudacross! - mintha csak valóban
szembe fordulva a széllal süvítene árkon-bokron,
ahogyan húsz-huszonöt évvel korábban
nyargalt, vakmerőn, teli gázzal kanyarba dőlve.
De jaj, a tempó, a gyatra botkormány, vagy a gonosz
véletlen teszi, hogy kisodródik, hiába fékez,
megpördül és keresztülbucskázva az út menti árkon
a képernyő legtetején véres cafatokban csüng
egy alkalmas faágról.
Nos, ebből ennyi elég!
Buzogó, üde emberi szellem, éltető forrása a szépnek,
e szikkadt robot-világban a szomjúhozó vándor
hús nedűidből kortyolni remél és elvászott érzéke
bársonyos asszonyi kellem bűvös derűjét
jajszóval megidézi.
A fájdalmas kiáltás a tündéri hálón tovaterjed,
majd rideg gépek pultjain heverő
árva lelkek részvétét visszasodorja.
A férfi csüggedt, már-már mogorva.
Végigkattint a hozzá intézett sorokon.

Reszketve olvas, ő, a kítaszított,
soha senkivel sem rokon
egy ösztön vezette nő tétova együttérzésére lel,
ki a feldúlt panaszost enyhítő szóval megigézi.
Sietős mondatokban fuldokolnak,
magasság, kilók, szem- és hajszín,
érdeklődési kör,
létező és kimúlt kapcsolatok,
ki kiért rajong, kiket gyűlöl,
aztán e zaklatott viszony intim szférába fordul,
hiszik, gyermekkoruktól ismerősek,
e kötelék minden volt kötéstől másabb, erősebb,
és csakis egymásért rajonganak majd bolondul.
Kiderül, mind a ketten egy-egy hipermarket
dzsungelében elvegyülve leltek rá
a gyomrot remegtető szerelmes gyönyörre,
s bármily oktondiak is e zseniálisnak hirdetett gépek,
lángoló kapcsolatuk mégiscsak nekik köszönhetik,
hát, kívánják, dicső jövőt megérjen
s áldott legyen e földön mindegyik.
Csak amikor pontosítják a helyszínt, hogy
találkoznának, fészkel agyukba a gyanú,

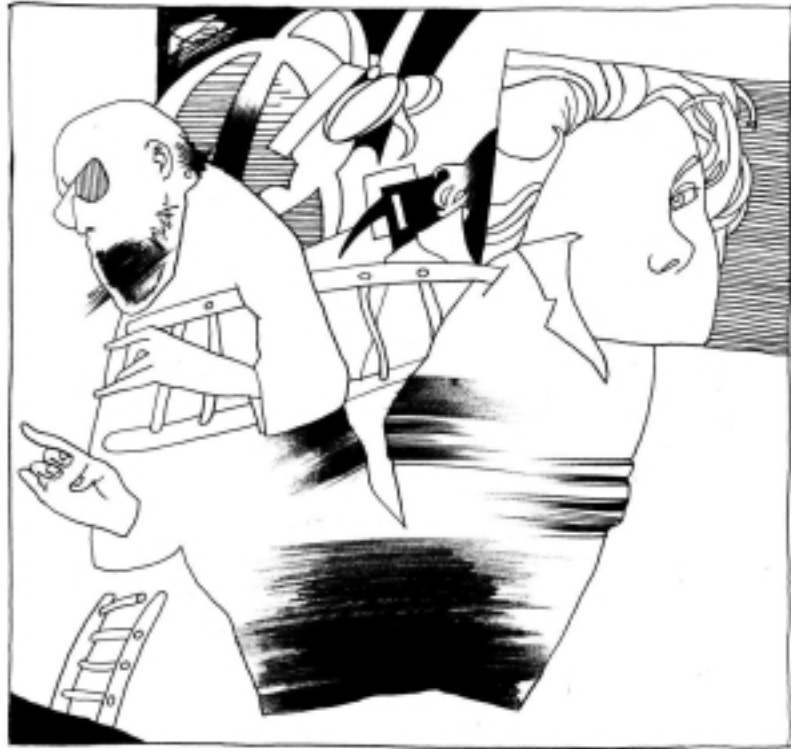
s mint elbírhatatlan, iszonyú súly
telepszik szárnyaló ábrándjaikra,
hogy meglehet, ugyanabban a fényűző börtönben
vergődnek, remélnék mind a ketten.

Körbefordul a férfi.

A szomszédos női szempár szűkölő rettegéssel rebben.
Összekulcsolódik a két szerv, méri egymást,
néhány gyors csapás után az arcon s másutt
torpanva összeakasz kodik megint,
ám akkor a másikra már vadidegen vásárlóként tekint
s szenttelen pillantásuk a mámor előtti csönd
rezzenetlen nyugalmát követeli vissza.

A férfi feláll, udvariasan elköszön,
majd birtokát képező számítógépe nélkül
rogyantán elvonszolja magát s a csarnokban
egy dísznövény alatti padra zihálva leszédül.

Folyóparton egykedvű kövek nyomasztó,
terhes hallgatása a sodrást vesztett férfi
darabos, nagy, szürke magánya, s ahogy a kövek
közönnyel megülnek míg alatt az ár licseg-locsog,
benne rideg konstrukciója merevedik a csöndnek

s ha el is érik a tömeg fölverte zajok
amint a színes vásári forgalom
egymással versengve elcikázik
őt nem rezdíti se öröm, se fájdalom.
Vajon ezek ugyanazon falak, melyek közé
alig imént vakmerőn hódítani betért?
A büszke harcos, ki hitte, legyűrhet bárkit,
Krőzussá lehet, csak nyúlnia kell a földi kincsekért,
lám, miféle bajnok? Mi most szívéből,
mint órából rugó végzetesen hiányzik,
felé csördít a hajhász szenvedély:
Szórakoztató központ. Mozik, játéktermek.
Feláll a padról, flegmán mulatni indul,
ő, a pimasz bűnös, aki nem kér,
és senkitől sem fogad el kegyelmet.

Hátat fordítva szégyelli a fény,
mit jobban tenne, ha nem csak szégyenelne,
így az árny, mi lopva is serény,
s dölyfös úr, ha van hatalma
kényét tölti esett birtokán,
kifosztja, kik amúgy is szegények,

sejtelmes sötéttel vigad a kedve.
Lumpen brancsban skinhead csócselék
otromba tréfákon röhög,
teenager lányok vihogva lejtnek
parázna pillantások között,
ki unja magát, popcorn zabál vödörből,
ledönt egy Colát, töményből pár felest,
és üveges bambulásban várja a csihi-puhi filmkezdet,
vagy még mást, amiért élni érdemes.
A játékos megszállottan flipperez,
belehajigálja a pénzét, nem is azért, hogy nyerjen,
csak szokásból, meg mert laza csávó,
hadd sápadozzanak a haverok,
és az idő se oly számalmas egyhangúságban teljen.
A férfi mogorván föl-le ódalog.
A magafajta ritka figura itt.
Tekintete egy falakon túl húzódó horizonton lobog
s míg eltűnődik tátongó távolságokon
útját szűkülő körökben kerengve rója,
s ahelyett, hogy a cédán felkínálkozó
élvezetekben tobzódna, hagyja, hogy érte
mások nyúljanak, még odébb is húzódik kicsit.

Azután mégis jegyet vált a soron következő vetítésre.
A kártya nyomasztóan sötét, mint az ablaktalan
filmszínházterem, s ahogy matatva leteszi magát
legszélül a leghátsó sorba rátör a vizenyős félelem,
hogy bezáródott e behemót dobozba,
és többé nem lehetséges a menekülése.
Más ma a riadt reszketés, mint ifjúkorának
izgatott remegése a fapados moziban,
a látványba beleborzongott testének egésze
s inkább vállalta a délutáni alvást,
csak hogy újra elmehessen,
s a film a világtól elszakított falusi éjszakában
gyönyörnek és tudásnak volt vibráló, szomjat oltó kútja.
Most erőszak, gyilok, vér, halottak hegyekben
torlódik a vásznon, csámcsozás, szürcsölés felel rá
az első sorokból, a közönség elégedett,
némi sex még odafönn, ideleenn,
- kép és hang után maguk is kitapintják az érzékeket -
két óra intenzív ölés, ölelés
egy heti ádáz háborúzást pótol.
A férfi a vásznon túlra messzi elmereng.
Csalárd kaleidoszkópján az időnek

megkopott emlékképek pörögnek,
mihaszna kockáit eszelősen forgatja vakbuzgó emlékezete.
Mondják, a múlt porladó jelen, s mi egyszer sírjába hullt,
jobb hagyni, békében hadd enyésszen,
mégis a kongó semmi emészti, csődöt mond a józan értelem,
és mint ódalgó bitangot, ha kitervelt gaztette nem ereszti
s markában az éjnek acélos zárok közt tehetetlen oson,
úgy csüng koplaló érzéke
garmadába gondolt ízes ábrándokon.
A gőgös pillanat, mi elhull, elenyész szemvillanás alatt
fennen hirdeti, egyedül ő korlátlan kényura a tettnek,
bármely áldásosnak álmodott jövő
őbenne lesz, ha lesz egész,
s amint továbbrohant szájalmas szándékok
mindhiába igyekeznek rátűzni, vagy lelopni bigyókat,
a mindenség dől el ott, ahol tegnapba hullik a holnap.
A férfi álmodón szembefordul e szemenszedett hazug igével
s a lefajtott sötét és a villogó fény
sátáni, barbár versenyében
csillogó, délceg múltját a vászonra veti.
Vallja, egész esendő anyagában hiszi,
ha erre képes, nem lehet hiába,

honnan tudhatná, e rejtélyes rendszer mitől, miért pörög,
nem isten ő, csak e földi lét kifosztott királya,
s hite a jobban, hogy akad, ki tudja tőle jobban
s nem ízetlen tréfája, de kegyelmes szándéka,
hogy álmodni engedi, törhetetlen, örök.
Megnyugszik. Otthagyja a filmet.
Az ajtó enged, e rettegett katlan
már csak nevetséges, fülledt odú.
Jelen, múlt, vagy jövő számára mostantól
teljesen mindegy, mi történt, vagy történni fog
lelkében rengenek, mint bővizű, meleg tengerek.
Miért vigadna, vagy lenne szomorú
önnön világát tájékozó habban megélve?
E kolosszus is, hol boldogságot remélt
a mindenhez mérten szegények szegénye,
kósza csepp csupán a pillanatban felcsapódva,
s bár ott suhanna örökké, visszahullani lesz a sorsa,
a nagy egészben elvegyülni, és így kiválni és merülni
az anyag örvénylő tenger-árján.
A boldogsághoz talán elérhet,
ki odalenn is az összes része,
s míg törlődik, hányódik vadul,

és sajogva kívánczik a tündéri kékbe
türelmes úr a vágyán
s felröppenve egy áldott pillanatban
eszébe vésve, hazája ott vár rá a habban,
és parányit sem sérelmes neki,
amikor harsogva újra átcsap fölötte a hullám fodra
és a rokon mélység magához nyeli.
Kaján mosoly bujkál az ajkán
döntő csatára kihívni végzetét,
gyilkos párbajban csupasz mellel kiállva,
többé ne rejtegethesse romlott lényegét,
s ne áltathassa hazug ígéretekkel,
feszüljön össze görcsben test a testtel,
ha maga pusztul, azt se bánja,
de tisztán, téveszthetetlenül valljon végre színt az álnok
mutassa meg a vakszerencse,
lénye a gondviselés kegyeltje,
vagy a balsors prédája,
fejére áldás szálljon, vagy átok.
Szemben bíboran világló szentélye az élvnek,
hol kárpitozott oltáron kéjeleg a pénz.
Egy hitvány golyóbist kidülledt szemek igéznek

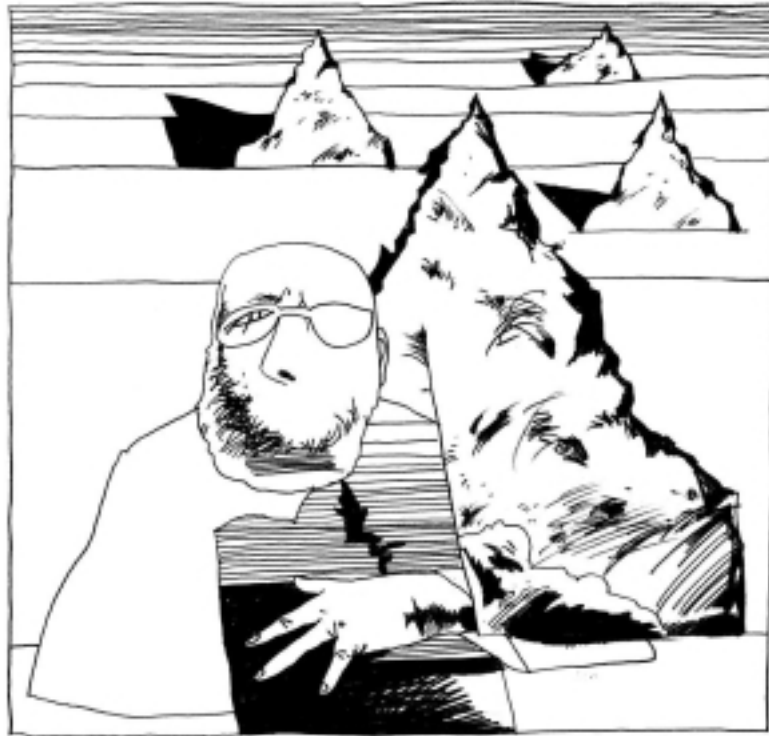
a fülledt, izzadságtól nehéz levegőben.
A férfi belép. Néhány tekintet a rulett ördögi bűvöletéből
kifordul, majd mágnesként az asztal mindet visszarántja.
A szenvedély, e gyötrődő lelkek fondorlatos komája
kicsikarja a vaskos téteket, pördül a kerék,
az idegek húrja legvégső feszülésben remeg,
a felkorbácsolt indulatban megül a golyó zöttyenve, halkan,
körbejár a gereblye, zsetonok csörögnek
kupacokba vándorolva a filcen,
s akinek az imént vagyona teremhetett volna,
lám, hipp-hopp semmije sincsen.
A férfi puhán zsebébe nyúl.
Eljött az idő a számvetésre.
Arca, mint bűnösé bírása előtt, kigyúl,
s a kártyát a fekete tizenháromasra dacosan telibe teszi.
Most hetvenkedjen a fátum,
e szín és szám csupa bajt, csapást hozott rá eddig,
maga a Sátán fattya, aki e játékot végzete ellen megnyeri.
A croupier hunyorít, de hagyja, hogy a jövevény
szabálytalan tétjét megtegye.
Cinikus képpel kivár, míg zsetonját
mindenki más is hökkenten lerakja.

„Rien ne va plus.” - s a golyó elröppen,
ezernyi álom szárnyal, pattog vele,
verődő kopogása epekedő szívek
féktelen, lüktető dobogása.
Szeszélyes útján csupa vélt gazdagság, pompa, derű,
míg egykedvűn végső helyére be nem huppan,
hol lázas ábrázatok fürkészik ujjongón,
vagy tompán lerogyva magukban.
Huszonhetes, piros, páratlan, nagy; - jelenti be a croupier.
Furcsa, de megkönnyebbül a férfi. Vesztett.
Pont mellette. Nem sok hiányzott.
A kártya, értéktelen papírlapocska, jelzéstelenül vegyül
az összehúzott zseton halomba.
„Faites vos jeux Mesdames et Messieurs.”
Pályája innentől szélesre taposott, világos.
Visszatér békében oda, ahonnan elindult,
hogyan valami nagyszerűre rátaláljon,
de balgán elbotlott mindenütt,
maradt a csilló, csalóka álom.
Körötte csörtetők, tülekvők hada mellett a férfi
fanyar mosollyal a lejárati felé mozdul.

Bejárt vidékre visszatérve
az idő mintha tapintattal kitérne,
ne fájjon olyan hosszan, olyan mélyen
osonni verve, falféheren,
látni, hogy mit dicsőn birtokba vettünk
rég a másé, hányja-veti elemek szeszélye,
s ha a konok kövek helyükön is állnak,
a testvérek, a barátok, mint papírlapok huzatban
szerteszálltak, vagy ha maradtak mégis
sárgultan, ziláltan, mi magunk leffegünk, csapódunk
az évek dühöngő, rontó viharában.
Belátjuk, az örökké előre semmi más, mint körbe-körbe,
hátrálunk hát, meleg zugokba bújunk
és az idő szemérmesen vagy kegyelmesen
sietve kifordul alólunk.

Az élelmiszer diszkont mellett ballagva búsan,
melyet fölfelé törve elkerült,
mélán mered a tömérdek földi jóra.
Pékárú, tejtermék, szalámi, gyümölcs,
fűszer illata ingerli reflexeit.
Egy falat nélkül vándorol mióta!

A vevők púposra pakolják a bevásárlókocsit,
külső flegmájuk örömittas habzsolás belül.
De miért is temetkezne borúba, aki dúskál,
és önhitében tunyán elterül?
Éhes. Tejet kíván szilvalekváros kenyérrel.
Ki az ördög árul itt ilyet?
Valamit viszont mégiscsak harapnia kéne,
mielőtt e bőségtől roskadó világból
a mostoha utcára visszamegy.
Pár lépésnyire olcsócska büfét talál.
Cipó, marhahús, saláta, pult mellett toporgó
fuldokló falás. Na jó, legyen, beoldalaz,
és iszonyattal tekint a piszkos pocsolába,
mely az étkezők merev szemgödrében áll.
Rendel. Átnyújtják forrón, papírtálcán az ételt,
pittyen a pénztárgép, fennhangon közlik, mennyit fizet.
Ő zavartan téblábol, a zsebét matatja,
de nem lel mást, mint rissz-rossz fecniket,
értéktelen lomot. Az árus rásandít,
grimaszt vág, a jelenethez nap mint nap hozzászakott,
mobilján a rendészt hűvösen hivatja.
A férfinak nyakába löttyen a pocsolayák

poshadt, szennyes leve, lapuló részvét, kandi káröröm,
s míg az egyenruhás a kijáráshoz masíroz vele
cipőjében cuppog a szégyen, a fájdalom,
úgy vonszolja magát, mintha idegen lábakon járna
és utolsó útjáról nem is volna hova megtérjen,
mögéje csukódna az egész lakott világ,
amint a fotocellás kapu becsapódik
s a huzatos és hideg tér végtelenében
kutatná magányos, örökös otthonát.

Csillagok közt bandukolva aprók,
távoliak a fények. A zord, kültelki vidéken
zsigerei befogják az óriás messzeséget.
Orrába csap a szabadság üdítő, hűvös illata,
s míg gyönyörködik a szagokban, a képben,
a távolságtól összeállt egészben,
tudja, megérkezett haza.
Körülötte gyerekhad rikoltozik, zsidong.
Talmi tündöklésük a múlttól majd ők is
visszaperlik, csakhogy az enyészet senkinek sem
szolgáltat vissza semmit, tomboljanak hát,
csúfolódjanak, robbanjanak Napként ragyogva, égve,

lövelljenek a rideg sötétbe. Ősi törvény vezérelje útját
mindnek, míg ítéltetve és ítélve, tékozolva és megtérve
rejtélyes pályájukat befutják.

Mosolyog rajtuk, kezét zsebébe vágva
battyog, majd hirtelen elönti a pír.

Valami újat, szokatlant tapint, s ahogy előhalássza,
kesernyés szíve hatalmasat dobban.

A toll! Hát mégsem volt hiába!

Sejtette kezdettől titokban.

Tüdejét teleszívja a szélben, beleszédül az örömbé.

Lehajol. Az utcán heverő szemétben kotorászik.

Papírt! Papírt! Felemel egy félig-meddig mocskot,

leül a közeli padra, térdére teríti és

BOLDOG, BOLDOG, BOLDOG,

mert életet lehelhet bentől bugyogó szavakba

pont úgy, ahogy a szíve szavalja:

Unt időben tévelyeg a férfi,

s hogy gyötrő magányát enyhítse

némi ékkel, volt örömök cserepein

dédelgeti délceg magát,

mit ábrándos szem idéz fel,

és egy letűnt, tündöklő világot,
melyet perelt, de feszülő izommal
felhők között úszó bérceire hágott,
ám ösvényt tévesztve,
vagy az örök romlás jegyében
elvesztett, s most akárki kérdi
hová, miért botol,
legyint csak, s reszkető vállal
a földig leomol, hogy a göröngyöt
szemének tört fényébe vonva
utószor vigadjon a romokban...

Készült Kecskeméten a
Print 2000 Kft. Nyomdájában
Felelős vezető: Szakálas Tibor